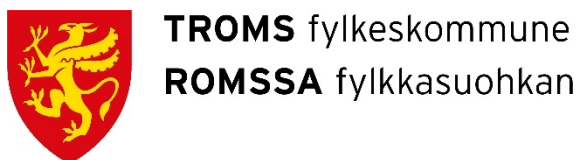
 TROMS fylkeskommune ROMSSA fylkkesuohkan				Dok.id.: 2.1.1.4.3.5
IOVP-S-Retningslinjer for yrkesfaglig fordypning 2022				Dok.type: Styringsdokumenter
Skrevet av: Bjørn-I. Thomasjord	Godkjent av: Bjørn Inge Thomasjord	Versjon: 1.01	Gjelder fra: 28.03.2022	Sidenr: 1 av 17

Yrkesfaglig fordypning

Retningslinjer for faget yrkesfaglig fordypning
(YFF) i Troms 2022

Grunnlagsdokumenter:

Læreplanverket, forskrift for yrkesfaglig fordypning fastsatt av Utdanningsdirektoratet 3.11.2020, hovedavtalen, hovedtariffavtalen, SFS2213

1. Bakgrunn for dokumentet

Utdanningssjefen har laget felles retningslinjer i faget Yrkesfaglig fordypning (heretter YFF). Dokumentet skal være et felles utgangspunkt for organisering av faget og vil bidra til en mer enhetlig praksis med av organisering, innhold, vurdering og dokumentasjon. Kvaliteten på YFF fordrer et tett samarbeid mellom skole, opplæringskontor og bedrifter. YFF er faget hvor elevene på yrkesfag kan fordype seg i kompetansemål på Vg3. I samarbeid med bedrifter og opplæringskontor får man erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer yrket man interesserer seg for. Gjennom samarbeid skaper man gjensidig forståelse og tilhørighet til et framtidig yrkesliv for den enkelte. YFF er et viktig springbrett for å få læreplass.

2. Formål med dokumentet

Med dette dokumentet får de videregående skolene i Troms felles prinsipper og føringer for planlegging og gjennomføring av faget YFF.

3. Forankring og formål

Yrkesfaglig fordypning

- Skal gjøre det mulig å veksle mellom læringsarenaer og gi elevene mulighet til å oppleve realistiske arbeidssituasjoner i læringsarbeidet.
- Skal gi elevene et godt grunnlag for å velge lærefag og en mulighet for å knytte kontakt med potensielle lærebedrifter.
- Skal gi elevene en opplæring som er relevant for deres fremtidige yrkesutøvelse.
- Skal bidra til å introdusere elevene for arbeidslivet, og gi regionalt og lokalt arbeidsliv mulighet til å definere innholdet i opplæringen i tråd med lokale kompetansebehov basert på læreplaner for aktuelle fag.
- Skal gi elevene mulighet til å prøve ut ett eller flere aktuelle lærefag. De skal få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer yrkene utdanningsprogrammet kvalifiserer dem for, og få mulighet til å fordype seg i kompetansemål fra læreplanene på Vg3-nivå.
- Skal gi elevene mulighet til å ta fellesfag i fremmedspråk eller programfag fra studieforberedende utdanningsprogrammer og fellesfag fra Vg3 på-bygging til generell studiekompetanse.

Kilde: Udir - Yrkesfaglig fordypning for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene (YFF)

4. Lokale læreplaner for fylkeskommunen

Yrkesfaglig fordypning skal normalt brukes til opplæring i kompetansemål hentet fra læreplaner for opplæring i bedrift og vg3 i skole. Det skal utarbeides lokale læreplaner basert på de nasjonale kompetansemålene. Det skal framgå av den lokale læreplanen hvilke nasjonale kompetansemål som ligger til grunn for opplæringen. Skoleeier har ansvaret for at det blir utarbeidet lokale læreplaner i yrkesfaglige fordypning, og at opplæringen blir gjennomført i samsvar med disse læreplanene. Skoleeier har ansvar for at elevene blir vurdert i forhold til kompetansemålene i de lokale

læreplanene. Skoleeier må legge til rette for at elevene får et reelt valg mellom flere lokale læreplaner i yrkesfaglige fordypning. Det er den enkelte skoles ansvar å organisere, periodisere og gi innhold i faget yrkesfaglig fordypning. Det kan være behov for at skoler samarbeider om perioden elevene har opplæring i bedrift.

5. Dokumentasjon og vurdering av opplæringa i YFF

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven kapittel 3. Det er skolen som har ansvaret for både underveisvurdering og for å sette standpunkt karakter som er sluttvurdering for yrkesfaglig fordypning. Når yrkesfaglig fordypning brukes til opplæring i bedrift, skal faglærer samarbeide med opplæringsansvarlig i bedrift om vurdering. Elevene skal delta aktivt i opplæringa og vurderinga i YFF. Elevene får et vedlegg til kompetansebevis der det kommer frem hvilke kompetansemål de har fått opplæring i.

6. Samarbeid skole – bedrift

For å sikre et godt læringsutbytte av faget YFF bør de videregående skolene forankre samarbeidet med samarbeidende bedrifter. Det er derfor viktig at skolen inngår samarbeidsavtale med hver enkelt bedrift skolen samarbeider med, slik at skolens nettverk formaliseres.

På utdanning.no ligger det et avtaleverktøy som skal brukes til samarbeidsavtale mellom skole og bedrift. Se vedlagt bruksanvisning (vedlegg 2).

Det forventes at de videregående skolene initierer samarbeid med arbeidslivet der det er aktuelt og slik ivaretar lokale tilpasninger og handlingsrom. Dersom det blir brukt bedrifter som ikke er lærebedrift, bør skolen informere bedriften om muligheten for å bli godkjent lærebedrift. Videre må bedriften utnevne en er ansvarlig kontaktperson.

Det bør allerede på Vg1 arbeides aktivt med formidling til læreplass. Dette fordrer tett dialog mellom skole og bedrift allerede fra første stund i opplæringsløpet. Oversikt over godkjente og potensielle lærebedrifter finnes på www.vilbli.no og www.utdanning.no/finnlarebedrift.

Skolen har ansvaret for å orientere bedrift om regelverket for elevforsikring ved utplassering i bedrift.

Hva gjelder bedrifter/ AS:

En bedrift som mottar en elev, lærling, lære kandidat e.l. for utplassering/arbeidspraksis, har en forsikringsplikt for eleven. Dette reguleres av Lov om yrkesskadeforsikring med tilhørende forskrifter, og gjeldende rettspraksis. Denne forpliktelsen gjelder så lenge eleven er underlagt bedriftens ledelse og veiledning, og utfører arbeid for bedriften. Med dette menes at deltar i det ordinære arbeidet i bedriften og/eller er i praktisk opplæring i arbeidet. Alle virksomheter/bedrifter som har ansatte, har en plikt til å opprette en forsikringsavtale for yrkesskadeforsikring i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring.

Personen de mottar for utplassering i arbeid blir automatisk dekket av yrkesskadeforsikringen de allerede har. Bedriften bør imidlertid kontakte sitt forsikringsselskap hvis de mottar mange personer for utplassering, eller utplassering med stor omfang/lang varighet, for å kontrollere at forsikringsavtalen inkluderer dette. Hvis bedriften til tross for lovpålegget ikke har gyldig yrkesskadeforsikring, vil personen som utplasseres allikevel være dekket i henhold til Lov om yrkesskade. Erstatningen vil da bli utbetalt fra Yrkesskadeforsikringsforeningen, som behandler

erstatningskrav for uforsikrede arbeidstakere. Erstatningsansvaret vil således ende hos bedriften, med de relativt store økonomiske konsekvenser dette vil kunne medføre for bedriften.

Hva gjelder enkeltmannsforetak:

KLP Skadeforsikring AS har etablert en ordning hvor kommuner og fylkeskommuner kan bestille en forsikring for hver enkelt elev som utplasseres i enkeltmannsforetak. Det må bestilles en forsikring per elev og per utplassering. Denne ordningen kan benyttes hvis skolen vil utplassere en elev i et enkeltmannsforetak (ENK) uten egne ansatte, dvs. at ingen andre enn innehaveren av bedriften arbeider i virksomheten. En kommune eller fylkeskommune kan bestille og eventuelt også betale, en yrkesskadeforsikring på vegne av bedriften. Denne løsningen kan benyttes i de tilfeller bedriften ikke har egen yrkesskadeforsikring, og selv ikke ønsker å opprette en forsikringsavtale for eleven.

7. Skolens oppfølging av elevene i YFF

Skolens organisering av YFF må sikre at faglærer kan følge opp alle elever på en god måte, både de som har YFF i bedrift og de som har faget på skolen.

Faglærer har et særskilt ansvar for elevene i perioden elevene har opplæring i bedrift:

- Alle elever skal ha veiledningsmøte i bedrift. Møtet kan gjennomføres digitalt dersom det er mest hensiktsmessig. Under og etter møtene skal faglærer innhente faglige tilbakemeldinger og vurderinger fra bedriften. Dette blir en del av grunnlaget for sluttvurdering i faget.
- Faglærer skal være tilgjengelig for både elev og bedrift for å løse eventuelle utfordringer.

8. Forberedelse før opplæring i bedrift

YFF er i stor grad inngangsbilletten til en læreplass. Faget krever tett og nært samarbeid med næringslivet for å gi elevene den optimale posisjonen for mulig læreplass.

- Det er vesentlig med gode forberedelser i skolen før opplæring i bedrift.
- Elevene trenger kunnskap om bredden i utdanningsprogrammet.
- Det er viktig å bruke god tid på å informere elevene om arbeidslivet sine krav og forventninger.
- Elevene må få mulighet til å sette seg inn i oppgaver de kan bli satt til å løse i bedrift.

Det skal avklares i dialog mellom faglærer, elev og bedrift hvilke kompetansemål i lokal læreplan som skal brukes/følges, og hvilke arbeidsoppgaver som er aktuelle for den enkelte elev. Se vedlegg: Mal for lokal læreplan.

Alle elever som skal ut i YFF skal ha en avtale om opplæring i bedrift. Se vedlegg: Mal avtale om opplæring i bedrift.

9. Faglærers oppgaver ved gjennomføring av YFF i bedrift

Et av målene med YFF ute i bedrift er å oppnå tilbud om læreplass. Faglærer bør bruke muligheten til å bidra i arbeidet med å skaffe flere læreplasser og informere bedriftene om lærlingordningen.

Elevene skal få innsyn i, og se bredden innenfor det aktuelle utdanningsprogrammet.

Faglærer er ansvarlig for:

- Å bruke god tid på å informere elevene om arbeidslivet sine krav og forventninger og vurdere om noen av elevene trenger ekstra støtte ved forberedelse til YFF i bedrift.
- Å benytte skolens bedriftsnettverk og samarbeidsavtaler til å avtale YFF i bedrift for elevene.
- Samarbeidsavtalen mellom partene i gjeldende YFF-periode.
- At eleven får utarbeidet en lokal læreplan i YFF med relevante kompetansemål, gjerne i samarbeid med bedrift.
- Å setter rammer for dokumentasjonen i løpet av perioden, med utgangspunkt i den lokale læreplanen.
- Å dokumentere hvilken HMS-opplæring-eleven har fått i skolen for YFF-bedrift.
- At det blir gjennomført underveisvurdering, og for å gjøre elevene kjent med hva som blir vektlagt i standpunkt karakteren.
- Å innhente tilbakemeldinger og vurderinger fra YFF- bedriften, dette er en del av grunnlaget for sluttvurdering i faget.
- Å følge opp alle elevene med veiledningsmøte i bedrift. For elever som befinner seg andre steder i landet kan man bruke videosamtale eller andre digitale medier.
- Faglærer har et særskilt ansvar for elevene og skal være tilgjengelig for både elev og YFF-bedrift, innenfor avtalt kontakttid.
- Å veilede og støtte elevene i søknadsprosessen om læreplass, i samarbeid med yrkes- og karriereveileder. Viktig at eleven får et ansvar i denne prosessen.

10. Elevenes årstimetall og faglærers beskjeftigelse

I Troms har vi følgende føringer for gjennomføring av YFF:

- Vg1 – har hovedsakelig opplæring på skolen.
- Vg2 – har hovedsakelig opplæring i YFF i bedrift.

Elever som har opplæring i bedrift i faget YFF følger vanlig arbeidstid for bedriften. En arbeidsdag som for eksempel varer i 7,5 klokketimer, regnes som 7,5 klokketimer i undervisningstid +eventuelt matpause på 30 minutter hvis den er utenom arbeidstiden.

Elevene skal få oppfylt retten til å få alle årstimene i faget fastsatt i læreplanverket. Den enkelte skole må ha en plan for dette. Fordeling mellom timer på skolen og bedrift skal drøftes på den enkelte skole.

Årstimer som blir gjennomført på skole teller likt for elev og lærer. Lærer får normalt 2/3 av årstimetallet elevene har opplæring i bedrift. Det må drøftes og besluttes i den enkelte skole om normen på lærertimer må avvikes. Opplæringen ivaretas i et samarbeid mellom lærer og instruktør.

Vedlegg

Vedleggene er hjelpemiddel og skolene kan gjøre sine egne tilpasninger.

Vedlegg 1

Samarbeidsavtale med eksempel.

Vedlegg 2

Bruksanvisning for avtaleverktøy utdanning.no.

Vedlegg 3

Informasjon til bedrift om YFF.

Vedlegg 4

Forslag til avtale om opplæring i bedrift.

Vedlegg 5

Forslag til mal for lokal læreplan.

Vedlegg 6

Forslag til bedriftens vurdering.

Vedlegg 1

Partnerskap

_____ vgs inngår med dette partnerskap med _____

Avtalen innebærer at partnerne har lagt opp et fast samarbeid, i den hensikt å gi elevene større innsikt i arbeids- og næringslivsspørsmål. Samarbeidet skal konkretisere arbeids- og næringslivstema i skolens læreplaner og virksomhetsplaner. Målsettingen er å gi elevene en forståelse av næringslivets rolle som verdiskaper og et bedre grunnlag for å gjøre realistiske yrkes- og utdanningsvalg. Partnerne innarbeider avtalen i sine planer og har en jevnlig dialog for å evaluere, forbedre og videreutvikle samarbeidet.

Avtalen gjelder fra _____-20____ til _____-20____, hvorefter avtalen gjøres til gjenstand for revisjon, eller

Avtalen gjelder inntil den sies opp av en av partene

Partnerskapet innebærer:

Bedriftsrepresentanter deltar i undervisningen på skolen

Opplegg for veiledningsmøte i bedrift

Prosjektarbeid for elever

Utplasseringsordning for elever

Hospitering for lærere

Lærerdeltagelse på bedriftsinterne kurs og konferanser

Bedriftsmentor i elev-/ungdomsbedrift

Nettverksmøter/evalueringsmøter

Intensjon om inntak av ____ (antall) lærlinger eller ____ (antall) lære kandidater årlig

Kort beskrivelse av innholdet i partnerskapet: (kan spesifiseres nærmere i vedlegg til avtalen)

Bedriftens kontaktperson:

Skolens kontaktperson:

Sted og dato: _____, _____-20____

_____
Daglig leder

_____
Rektor

Fylkeskommunen skal bruke avtaleverktøyet som ligger på utdanning.no for å registrere partnerskapsavtalen som samarbeidsavtale mellom skolene og bedriftene i YFF, se vedlegg 2 for bruksanvisning.

https://utdanning.no/tema/slik_logger_du_pa_utdanning.no

Vedlegg 2

Bruksanvisning for bruk av avtaleverktøyet på utdanning.no

1. Nederst på nettsiden utdanning.no står det «logg på», trykk der.

2. Logg på som partner for samarbeid skole-arbeidsliv

Brukere av registreringsverktøy skole og arbeidsliv

Har din fylkeskommune eller videregående skole inngått samarbeid med utdanning.no, benytter du vår administrative pålogging med ditt Feide-brukernavn og -passord. Du får da tilgang til bedriftssøk og et verktøy for registrering av samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv.

[Logg på som partner for samarbeid skole-arbeidsliv](#)

3. Bruk samme brukernavn og passord som du bruker på jobb
4. Inne på siden finner du et flere valg, trykk på «Ny samarbeidsavtale»

5. Fyll inn avtaledetaljer og velg enten «lagre publisert» eller «lagre upublisert» hvis du ikke har alle detaljer på plass

Lagre publisert

Lagre upublisert

Avbryt

Vedlegg 3

Informasjonsbrev til bedrift om YFF

Skolen setter stor pris på samarbeidet med lokalt næringsliv. På denne måten kan vi sammen gi elevene best mulig opplæring og mulighet til å lykkes i arbeidslivet.

YFF skal styrke elevene sin mulighet til treffsikre valg for videre utdanning eller yrke. Faget skal bidra til å knytte kontakt med lærebedrifter og gjøre elevene klare for arbeidslivet. YFF er viktig for å øke gjennomføringen i utdanningsløp som fører fram til yrkeskompetanse.

Formålet med faget YFF er forankret i egen [forskrift](#), og elevene skal:

- bli kjent med arbeidsoppgaver, innhold og metoder innenfor ulike yrker, og oppnå kompetanse gjennom praktisk arbeid.

Fordeling av ansvar:

Skolene forbereder elevene til YFF i bedrift og følger opp underveis. Faglærer er tilgjengelig for både elev og bedrift for å løse eventuelle utfordringer.

Bedriften gir eleven relevante arbeidsoppgaver og veileder eleven. Eleven bør få en fast veileder/kontaktperson i bedriften og skal dokumentere hvilke arbeidsoppgaver hun/han utfører i perioden elevene har opplæring i bedrift.

Vurdering og karaktersetning er faglæreren sitt ansvar, men vil også bygge på bedriften sine tilbakemeldinger. Før oppstart tar skolen ansvar for at partene inngår avtale om opplæring i bedrift.

Skolen deler ut informasjonsbrosjyre om forsikring av elever i bedrift.

Vedlegg 4

Kontaktinformasjon om opplæring i bedrift.

Vi viser til avtale om opplæring i bedrift for elever:		
Elevens navn:	Klasse:	
Tlf:	E-post:	
Periode/uke:	Skoleåret:	
Nærmeste pårørende:		
Navn:	Tlf:	E-post:
Kontaktlærer med ansvar for oppfølging i opplæringsperioden:		
Kontaktlærer:	Tlf:	E-post:
Bedrift:		
Bedriftsnavn:	Tlf:	E-post:
Kontaktperson:	Tlf:	E-post:

Vedlegg 5

Yrkesfaglig fordypning - Lokal læreplan Vg1

Elevinformasjon:

Navn: _____ Født: _____ Skoleåret: _____

Utdanningsprogram:

Årstimetall: Total timetall i faget er: 168 årstimer. Denne planen utgjør.....timer

Den lokale læreplanen er utarbeidet med bakgrunn i nasjonal læreplan for

Fagkode:

Navn på fag:

Disse nasjonale kompetansemålene er lagt til grunn for lokal læreplan

*

*

*

Lokale kompetansemål:

*

*

Elevens arbeid skal dokumenteres på følgende måte:

Vurdering:

Elevene skal ha underveisvurdering og delta i vurdering av eget arbeid som beskrevet i opplæringsloven.

Elevene skal ha en standpunktarakter for den delen av yrkesfaglig fordypning som følger lokal læreplan. Eleven skal ha en vurderingsplan som beskriver hva som danner grunnlaget for sluttvurdering.

Yrkesfaglig fordypning - Lokal læreplan Vg2

Elevinformasjon:

Navn:

Født:

Skoleåret:

Utdanningsprogram:

Årstimetall: Totaltimetall i faget er: 253 årstimer. Denne planen utgjør ...
..... timer

Den lokale læreplanen er utarbeidet med bakgrunn i nasjonal læreplan for

Fagkode:

Navn på fag:

Disse nasjonale kompetansemålene er lagt til grunn for lokal læreplan

*

*

*

Lokale kompetansemål:

*

*

Eleven skal utarbeide en jobbsøknad og en CV

Elevens arbeid skal dokumenteres på følgende

måte:

Vurdering:

Elevene skal ha underveisvurdering og delta i vurdering av eget arbeid som beskrevet i opplæringsloven.

Elevene skal ha en standpunkt karakter for den delen av yrkesfaglig fordypning som følger lokal læreplan. Eleven skal ha en vurderingsplan som beskriver hva som danner grunnlaget for sluttvurdering.

Vedlegg 6

Bedriftens vurdering av eleven i YFF.

Elevens navn	
Skole	
Bedrift	
Periode for opplæringen	Fra: ..... Til: .....

Fyll ut punktene som er aktuelle i opplæringsperioden, sett kryss. (*Skjema kan tilpasses periodisk vurdering i digitale dokumentasjonsverktøy.*)

Tilbakemeldingspunkter	Meget god	God	Lav
1 De ulike kompetansemålene			
2 Forholdet til HMS			
3 Oppmøte og punktlighet			

Tilbakemeldingspunkter	Meget god	God	Lav
4 Orden og ryddighet			
5 Selvstendighet og innsats			
6 Samarbeidsevne			
7 Elevens egenvurdering			
Annet:			

Fravær: .....dager og.....timer

Dato / sted:	
Signatur bedrift:	

Kan det være aktuelt for bedriften å ta inn eleven som lærling/lærekandidat:

JA: .....

NEI:.....**USIKKERT**:.....